Репрезентація Кєфє (Феодосії)

Знаєте, що найчастіше спадає на думку, коли чуємо "Крим" або "Феодосія"? Зазвичай це набір "відкриткових" стереотипів, нав'язаних чужою культурою. Чи можуть ці символи — як правило, пізні імперські палаци чи пам'ятники — справді розповісти про унікальну, багатотисячолітню історію півострова? Я так не думаю.

Саме тому я поставив собі за мету (і вже ділюся результатами!) знайти справжні, живі символи кримських міст, які повертають нас до їхньої автентичної історії, та зробити з ними серію зображень. Ще раз подякую за них авторці.

Кєфє (Феодосія), як і інші міста Криму, володіє унікальною спадщиною, яка демонструє його глибинну полікультурність як важливого портового та торговельного центру.

На відміну від нав'язаних пізніх імперських образів, справжніми символами Кєфє є його архітектурні пам'ятки, які свідчать про багатовікове співіснування різних народів і релігій. Ми пропонуємо два такі символи: мечеть Муфті-Джамі та вірменську церкву Сурб-Геворг.

Кєфє (Феодосія), Мечеть Муфті-Джамі

Муфті-Джамі (Müfti Cami) — це єдина збережена історична мусульманська культова споруда Кєфє та його околиць.

Будівництво мечеті велося з 1623 по 1630 рік за зразком середньовічних стамбульських мечетей. Це пам'ятка періоду, коли Кєфє було найважливішим центром Османської імперії на півострові.

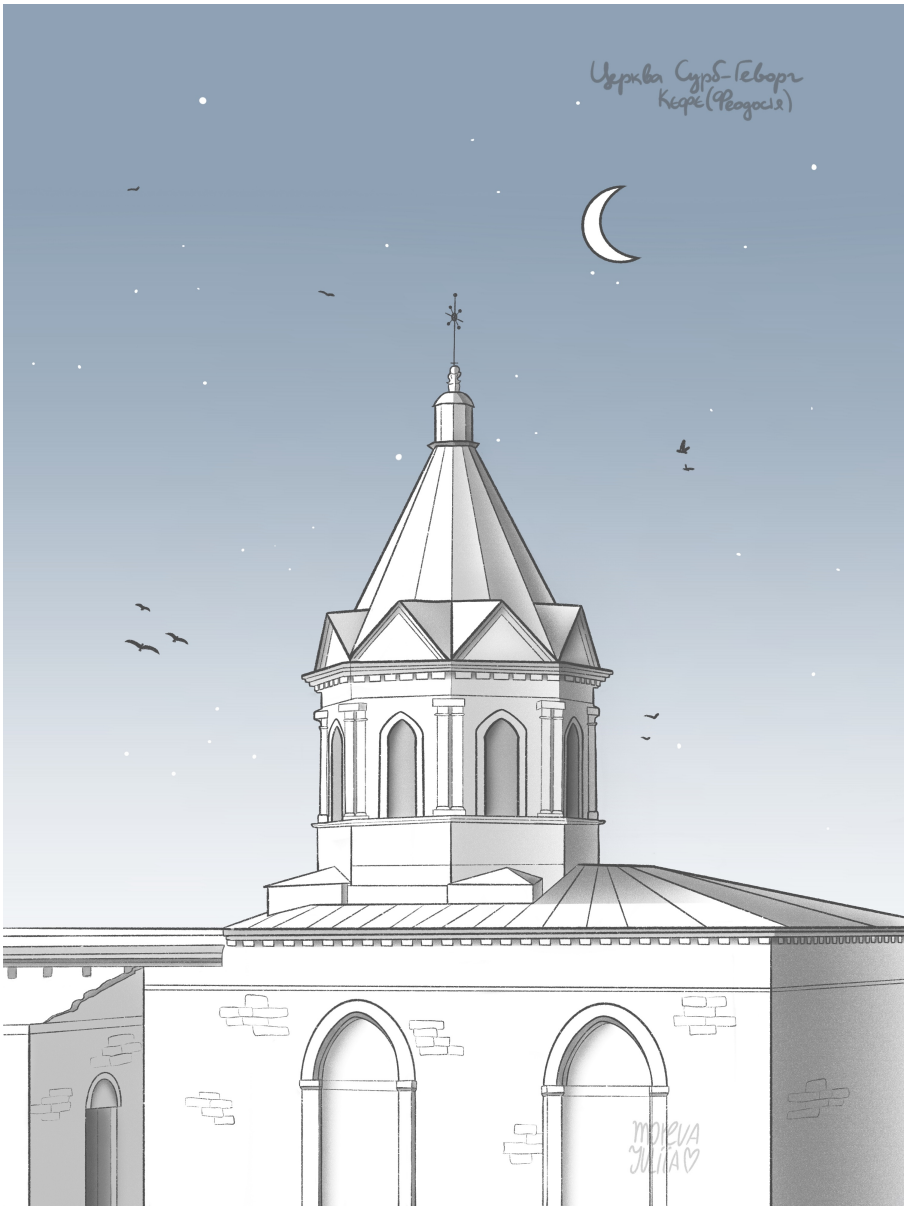
Основна частина пам'ятки — це кубічна буто-цегляна будівля, увінчана величним дванадцятигранним куполом. До неї примикає витончений восьмигранний мінарет із тесаного вапняку. Саме по первинних деталях, що збереглися, мистецтвознавці говорять про вплив візантійських зразків і славетної школи Сінана, видатного османського зодчого.

Після анексії Криму Російською імперією у 1783 році будівлю передали вірменам-католикам. Протягом кінця XVIII — початку XX століття була Католицьким костелом Успіння Пресвятої Діви Марії. У 1975 році було проведено реставрацію, яка повернула їй первісний вигляд. З 1998 року мечеть знову слугує мусульманській громаді, і в ній проходять молитви Джума-намаз.

Спробуйте уявити, як сотні років тому тут кипіла торгівля, адже поруч досі збереглися

фрагменти старої бруківки та руїни османських лазень.

Кєфє (Феодосія), Церква Сурб-Геворг (Святого Георгія)

Церква Сурб-Геворг (□ □ □□□□ □□□□ □ □□□) є видатною пам'яткою вірменської архітектури XIV століття. Побудована у 1385 році, ця церква — не просто пам'ятка, це живий свідок тисячолітньої історії вірменської громади Кєфє, її багатства та впливу.

Вона була колишнім кафоліконом Георгіївського монастиря, який у XV столітті розташовувався поза стінами зовнішнього оборонного кільця міста.

Храм багатократно перебудовувався. Його зовнішній вигляд є поєднанням об'ємів різних часів. Стара східна частина складена з буту та має напівкруглі арочні склепіння, тоді як середню і західну частини збудовано в XIX столітті під впливом російської традиції.

Історія Сурб-Геворг — це історія стійкості: вона пережила закриття у 1921 році, була повернена вірменській громаді у 1998-му, а в останні роки стала символом боротьби за спадщину: древнє вірменське кладовище під її стінами активно захищалося від незаконної забудови, розпочатої під російською окупацією.

Обидві пам'ятки — Мечеть Муфті-Джамі та Церква Сурб-Геворг — є автентичними, візуально впізнаваними та, що найважливіше, відображають справжню, багатошарову історію Кєфє як ключового форпосту цивілізацій на перетині торгівельних шляхів. Це справжні обличчя Кєфє, і символи, які говорять про багатошарову історію, а не про чужу пропаганду.

***

Дякую за увагу! Підписуйтесь на мій канал у тґ або у вотсапі.

Якщо хочете пришвидшити створення нових малюнків, можете підтримати загальний проєкт репрезентації Криму копійчиною на donatello.

Репрезентація Ялти

Символи міст формують наше сприйняття, але чи завжди вони відображають справжню суть? Сучасна репрезентація Криму стикається з викликами, адже часто зосереджується на стереотипах.

Так, Ялту зазвичай репрезентують Ластівчиним гніздом, яке мало того що є російською псевдосередньовічною архітектурою, так ще й знаходиться не в Ялті, а в окремому селищі Ґаспра за десять кілометрів від міста.

Інші репрезентації міста мають такі ж проблеми — Лівадійський, Воронцовський, Масандрівський палаци є зразками імперської російської архітектури й знаходяться не в Ялті, а в інших населених пунктах, які підпорядковуються Ялтинській міськраді.

Я поставив собі за мету познаходити дійсно хороші символи для кримських міст, і зокрема зробити з ними серію зображень. Вісім з них, про Акмєсджит, Ак’яр, Кєріч та Кєзлєв, я вже публікував, а це публікація з наступними двома, про Ялту. Ще раз подякую за них авторці.

На жаль, пам'яток до російської анексії Криму 1783 року в Ялті майже не збереглося. Хоча сучасне місто, окрім власне історичної Ялти, поглинуло сусідні селища Ай-Васил (що складалося з трьох маалє, кварталів), Дерекой та Аутка (нижня та верхня). Їх населяли кримські татари та румеї (до насильного переселення російськими військами у Надазов'я у 1778 році), і в кожному була своя мечеть або церква.

З них на сьогодні збереглася тільки мечеть Ай-Васил Орта-Джамі, мечеть одного з маалє села Ай-Васил. Вона багато років використовувалася як житловий будинок, і лише нещодавно відреставрована.

Проте, попри таку ситуацію, у нас є що запропонувати для сучасної репрезентації міста.

Ялта, церква Сурб-Ріпсіме (Святої Ріпсіме)

Пам'ятка культури та храм Вірменської апостольської церкви, розташована у центрі міста на пагорбі Дарсан, він же Ґюзєль-Тепє. Зведена коштом нафтопромисловця Погоса Тер-Гукасяна з 1909 по 1917 рік.

Проєкт церкви розробив архітектор Габріель Тер-Мікелян, за основу він узяв ескіз однойменного храму в Вагаршапаті у Вірменії, проте значно переробив його в модерному стилі. Розписи купола та малюнок вівтаря були виконані художниками Меркуловим і Таргаросом за ескізами художника Вардгеса Суренянца.

Будівництво церкви Святої Ріпсіме в Ялті є яскравим свідченням значного економічного впливу та культурної амбіції вірменської громади міста на початку XX століття.

Ялта, Ялтинський маяк

Маяк, зведений у 1908 році, не лише вказує шлях кораблям, а і є одним із найвпізнаваніших символів міста. Його елегантний силует, що височіє над акваторією, створює неповторну атмосферу Ялтинської набережної.

У 1874 році, під час будівництва у місті порту і молу, був збудований тимчасовий портовий маяк. У 1908 році була побудована металева башта маяка, котра існує і зараз.

***

Дякую за увагу! Підписуйтесь на мій канал у тґ або у вотсапі.

Якщо хочете пришвидшити створення нових малюнків, можете підтримати загальний проєкт репрезентації Криму копійчиною на donatello.

Репрезентація Кєзлєва (Євпаторії)

Сучасна репрезентація Криму та кримських міст має купу проблем, зокрема це використання основних символів міст.

Тому у мене виникла ідея познаходити дійсно хороші символи для кримських міст, і зокрема зробити з ними серію зображень.

Шість з них, про Акмєсджит, Ак'яр та Кєріч, я вже публікував, а це публікація з наступними двома, про Кєзлєв. Ще раз подякую за них авторці.

Кєзлєв (Євпаторія). Вхід до караїмських кенас

Вхід до караїмських кенас є частиною комплексу, що складається з Великої та Малої кенас, будівлі релігійної школи (мідраш), благодійної їдальні, господарського подвір'я та декількох внутрішніх двориків.

Комплекс був побудований на початку XIX століття за проєктом Самуїла і Соломона

Бабовичів: у 1805 році було закінчено зведення Великої соборної кенаси, а в 1815 році на місці караїмського храму XVI століття споруджено будинок Малої кенаси.

Комплекс кенас є важливим історичним та культурним пам'ятником Кєзлєва, та є свідченням багатовікової історії караїмської громади міста, яке стало з 1837 року головним духовним центром караїмів.

У 1927 році обидва храми були закриті, а будівлі використовувалися не за призначенням. Відновлення кенас почалося після відновлення незалежності України, і у 1999 та 2005 роках були відкриті відповідно мала та велика кенаси.

Кєзлєв (Євпаторія). Мечеть Джума-Джамі (Хан-Джамі)

Джума-Джамі (Хан-Джамі) є головною мечеттю Кєзлєва). Вона була побудована у 1552—1564 роках за часів правління хана Девлета I Ґерая, який за легендою хотів мати мечеть, що була б рівнею святиням Стамбула.

Споруджена видатним османським архітектором Сінаном, ханська мечеть Кєзлева досі вважається однією з найбільших багатобаневих будівель у всій Європі. Саме в цій мечеті

кримські хани пред'являли своїм підданим свої права на ханський престол.

З моменту завершення будівництва мечеть зазнавала перероблення та чисельних реставрацій, наприклад, було відновлено зруйновані мінарети. За совка мечеть була закрита та використовувалася як склад, у 1980-ті стала пам'яткою архітектури та музеєм, і була повернена вірянами після відновлення незалежності України.

Джума-Джамі є важливим історичним та культурним пам'ятником Кєзлєва (Євпаторії) і є символом середньовічної історії міста та його значення для Кримського ханату.

***

Дякую за увагу! Підписуйтесь на мій канал у тґ або у вотсапі.

Якщо хочете пришвидшити створення нових малюнків, можете підтримати загальний проєкт репрезентації Криму копійчиною на donatello.

Репрезентація Кєричі (Керчі)

Сучасна репрезентація Криму та кримських міст має купу проблем, зокрема це використання основних символів міст.

Тому у мене виникла ідея познаходити дійсно хороші символи для кримських міст, і зокрема зробити з ними серію зображень.

Чотири з них, про Акмєсджит та Ак'яр, я вже публікував, а це публікація з наступними двома, про Кєрич. Ще раз подякую за них авторці.

Кєрич (Керч). Церква Іоана Предтечі

Перша писемна згадка церкви датується 1334 роком. Проте, науковці датують закладення церкви VIII століттям, що робить її однією з найстаріших церков України. Її найстаршими частинами є вівтарна частина та східний фасад.

Після захоплення міста російськими військами у 1771, та анексії міста у 1774 році, церква

була захоплена РПЦ.

Звідтоді не один раз перебудовувалася. Зокрема, північний притвор та дзвіницю у стилі класицизму спроєктував Амбарцум Карапетов наприкінці XIX століття.

Кєрич (Керч). Єні-Кале

Османська фортеця модерного часу, кримськотатарською уеїі (діалектне, літературне уаїı) — нова, qale — фортеця. У 1696 році московські війська захопили фортецю Азак, зараз російське місто Азов, і тому у 1699 році османи почали будувати Єні-Кале, “нову фортецю”.

Зведенням фортеці керував італієць-мусульманин Голоппо, а в будівництві допомагали французькі інженери. У 1703-1706 роках зведення було завершено, і фортеця стала головним штабом османської оборони Причорномор'я. Її гарнізон становив близько 800 османських і 300 кримськотатарських воїнів.

У 1771 році Єні-Кале була захоплена російськими військами, і з часом втратила військове значення. Селище навколо фортеці перетворилося на місто-супутник Керчі, і як окреме місто входило у Керч-Єнікальське градоначальництво. У 1948 році Єні-Кале перейменовано на

Сіпягине, а у 1960-х роках увійшло до складу міста Керч.

***

Дякую за увагу! Підписуйтесь на мій канал у тґ або у вотсапі.

Якщо хочете пришвидшити створення нових малюнків, можете підтримати загальний проєкт репрезентації Криму копійчиною на donatello.

Репрезентація Ак'яра (Севастополя)

Сучасна репрезентація Криму та кримських міст має купу проблем, зокрема це використання основних символів міст.

Особливо це стосується Ак'яра, бо з доросійського періоду нічого не залишилося, а шукати українські сліди у російському періоді міста доволі складно. У нас досі примудряються репрезентувати Ак'яр пам'ятником російському флоту, але це відбувається вже рідше.

Тому у мене виникла ідея познаходити дійсно хороші символи для кримських міст, які будуть відображати українську культуру та культуру трьох корінних народів України, що сформувалися у Криму: кримських татар, караїмів та кримчаків, і зокрема зробити з ними серію зображень. Перші два, про Акмєсджит, я вже публікував, а це публікація з наступними двома. Ще раз подякую за них авторці.

Ак'яр (Севастополь). Севастопольська біологічна станція

Будинок біологічної станції, також відомий як Акваріум, 1898 рік будівництва, архітектор —

Вейзен Олександр Михайлович.

Сама станція з'явилася у 1871 році, завдяки ініціативі російських науковців українського походження Миколи Миклухо-Маклая та Олександра Ковалевського. Творці станції відвідали аналогічні інститути на Середземному морі й Атлантичному узбережжі, щоб облаштувати нову станцію на належному рівні.

Сьогодні в акваріумі п'ять залів, в яких можна побачити не тільки мешканців Чорного моря (риб, креветок і молюсків), а й мешканців інших морів і океанів: тропічну акулу, електричного вугра, живий кораловий риф.

Ак'яр (Севастополь). Караїмська кенаса

1908 рік побудови, архітектор — Вейзен Олександр Михайлович.

Місце для кенаси на Великій Морській вулиці було придбано караїмською громадою міста ще у 1884 році, проєкт будівлі затвердили у 1896 році, але будівництво затяглося на понад десять років.

Кенаса працювала до 1931 року, коли її закрили, у ній розмістився спортивний зал. Будівля постраждала під час Другої світової війни, у 1953 році була проведена реконструкція, але її досі так і не повернули караїмській громаді.

Дякую за увагу, якщо хочете пришвидшити створення нових малюнків, можете підтримати загальний проєкт репрезентації Криму копійчиною на donatello.

Репрезентація Акмєсджита (Сімферополя)

Сучасна репрезентація Криму та кримських міст має купу проблем, зокрема це використання основних символів міст.

Так, Акмєсджит (Сімферополь) часто репрезентують вокзалом сталінської архітектури, що побудований у 1951 році та є молодшим братом-близнюком вокзалу в російському Сочі, Ак'яр (Севастополь) – російським пам'ятником російському же флоту, а Ялту – Ластівчиним гніздом, яке мало того що є російською псевдосередньовічною архітектурою, так ще й знаходиться не в Ялті, а в окремому селищі Ґаспра за десять кілометрів від міста.

Тому у мене виникла ідея познаходити дійсно хороші символи для кримських міст, які будуть відображати українську культуру та культуру трьох корінних народів України, що сформувалися у Криму: кримських татар, караїмів та кримчаків, і зокрема зробити з ними серію зображень.

Це перші два з них, дуже дякую за них авторці.

Акмєсджит (Сімферополь). Кримський драматичний театр

Побудований за проєктом українського архітектора Олексія Бекетова у 1911 році. Зараз є російським театром імені ґорькоґо, однак, ще до побудови цієї будівлі у XIX столітті у міському театрі виступали Марко Кропивницький, Микола Садовський та Марія Заньковецька, а до депортації 1944 року у театрі працювала також і кримськотатарська трупа.

Акмєсджит (Сімферополь). Мечеть Кебір-Джамі

Найстаріша будівля міста, 1508 (за іншими даними 1502) ріку побудови, на честь неї місто й отримало свою назву – "Біла Мечеть". Виходячи з напису над входом, її побудував Абдурахім-Бек. Мечеть зазнала великих руйнувань, зокрема від дій російської армії у 1736 році, через що неодноразово реставрувалася. Але попри все, вона залишається найстаршою будівлею міста, що яскраво показує нежиттєздатність міту про "заснування" міста росіянами у 1784 році.

Якщо хочете пришвидшити створення нових малюнків, можете підтримати загальний проєкт репрезентації Криму копійчиною на donatello.